

Csernák András

A SZIMFÓNIA

Kovács egy fehér széken ült, a kórház folyosóján, laza terpeszülésben.

Kissé kopottas barna öltönyt viselt, melyből akár választékossá-gára és ízlésére is következtethetnénk, ha a konfekcióból származó, műszállal kevert gyapjú ruhaneműk bármilyen egyedi ízlést, véle-ményt tükröznének. Kissé kopott öltönyén kívül fehér inget, sötét-barna, anyagában mintás nyakkendőt, színében e nyakkendő tónusá-val harmonizáló, fémcsatos bőrvöet és puha, hasított bőrből készült világosbarna cipőt hordott. A cipőhöz egy árnyalattal sötétebb zoknit húzott. Kalapját ügyetlenül szorította térdéhez egyik kezével, míg másik kezét kissé behajlítva combjára helyezte; mutatójaja néha meg-remegett, mintha valamilyen taktust akarna leütni.

Az ütemes zakatolást, melyet mutatójaja remegésével hiába pró-bált lekottázni, néhány héttel azelőtt kezdte hallani, reggel, borotvál-kozás közben.

Eleinte nem vett róla tudomást: azt hitte, a hangok a szomszédos építkezésről jönnek. A munkások gyakran már hét óra előtt bekap-csolták az elektromos fűrészt, és deszkákat meg mindenféle ácsolatot aprítottak a készülő ház homlokzatához.

Kovács már megszokta, hogy hajnalonként a kalapács csattogá-sára ébred.

Így ment ez, mióta böhom nagy gépekkel elkezdték kiásni az ala-pokat, teherautókkal idehordták a rengeteg építőanyagot, meg kon-ténereket húztak fel mindenféle jöttment népségnek, akik váltott mű-szakban, izzadtan, koszosan, üvöltözve dolgoztak az építkezésen.

A környék lakói panaszkodtak a zaj meg a por miatt, lakógyűlése-ket hívtak össze, lakossági fórumokon beszéltek a kérdésről. Sokan tartottak tőle, hogy elterjed a bűnözés, megnő a betörések száma, s bizalmatlanul méregették a konténerbarakkban lakókat, akikről fel-tételezték, hogy műszak végeztével egy kis „mellékes” reményében „benéznek” pár üresen álló otthonba. Egy kisebb csoport még a városháza elé is kivonult „Meddig kell még ezt túrnünk?” feliratú táblákkal, de a hatóságok a fülük botját sem mozdították. Senki sem tette meg a „megfelelő” lépéseket, minthogy nem voltak megfelelő lépések.

Minden maradt a régiben, a munkálatok folytak, s az átadás időpontját egyre távolabbi időpontra tűzték ki.

Kovács a többiekkel ellentétben nem panaszkodott, s nem emelte fel a hangját nyilvánosan az építkezésen uralkodó áldatlan állapotok miatt. Béketűrő ember lévén bízott abban, hogy a felfordulásnak egyszer vége lesz, és minden visszazökken a megszokott kerékvágásba.

Aznap reggel, amikor először meghallotta, a zaj néhány perc múlva abbamaradt, és Kovács hamarosan el is felejtette, hogy bármilyen hangot hallott a borotválkozókészülék zúgásán kívül. Sietett, hogy el ne késsen, s fejében magvas gondolatokkal indult a munkába.

Este azonban újra rákezdtek a hangok.

Csattogás, csapkodás, csörömpölés, zúgás – sőt néha még ketyegés is, amit azelőtt sosem hallott.

Bosszankodva emelkedett fel a karosszékből, mert az elviselhetetlen zajtól nem tudta élvezni kedvenc tévéműsorát. Azt gondolta, hogy a hangzavar odakintről jön, ezért először az erkélyajtóhoz lépett, hogy becsukja. De a robaj, a zúgás, a zakatolás csak nem csillapodott.

„Mi ez a ramazuri?” – tette fel a kérdést magában.

A választ azonban már nem hallotta – a ricsaj minden egyebet elnyomott.

Kinyitotta az erkélyajtót, és kilépett az erkélyre. Vetett egy pillantást a szomszédban folyó munkálatokra, és megdöbbenen látta, hogy az építkezésen egyetlen munkás sem dolgozik, a gépek állnak.

Éjszaka volt. Ráébredt, hogy a zaj forrása a fejében van.

Az eltelt három hétben nem volt se éjjele, se nappala.

Kétségbeesetten próbálta kideríteni a zaj okát. Az utcán járva ismeretlen embereket állított meg, tudakozva, vajon ők is hallanak-e fűrást, csörömpölést, sístergést, kopogást vagy kattogást. Az emberek furcsán néztek rá és sietve odébbálltak, mintha valami halaszthatatlan dolguk lenne.

A zakatolás őrjítő volt és kibírhatatlan. Képtelenség volt mellette aludni vagy bármilyen értelmes emberi tevékenységet végezni. Végül – félve attól, hogy ha ez így megy tovább, idegei felmondják a szolgálatot – elhatározta, hogy szakorvos segítségéhez folyamodik.

S ő, aki világéletében került a feltűnést, most itt ül a kórház folyosóján, jóformán egyedül, arra várva, hogy valami ismeretlen agyturkász kiszedje belőle a hangokat, melyek három héttel azelőtt költöztek a fejébe.

Szeretett volna már túl lenni az egészen. Legszívesebben oda-
lépett volna az ajtóhoz, hogy bekopogjon, hátha bebocsátást nyer,
de a tábla, melyet gondos kezek erősítettek az ajtóra, a kopogást szí-
gorúan megtiltotta. „A rendelés kopogással történő megzavarása
tilos!” – hirdette a figyelmeztető felirat.

Kovács nem akarta dörömböléssel magára haragítani az orvost,
nehogy valami mást is kiszedjen a fejéből, amire később még szük-
sége lehet. Nem akarta kényelmetlen helyzetbe hozni magát indo-
kolatlan hepciáskodással.

Gyermekkorában egy alkalommal öt órán keresztül ült az isko-
lai vécén, ahová magát véletlenül bezárta, mert tartott attól, hogy
kiabálása esetleg feltűnést keltene. Végül a takarítónő szabadította
ki, aki megesküdött, hogy az esetet nem mondja el senkinek.

Kovács rettegett attól, hogy viselkedése miatt környezete meg-
bélyegzi és elfordul tőle, bár magatartásában vagy külsejében még
a legalaposabb szemlélő sem fedezhetett fel semmi abnormálisat, rend-
ellenest.

Dolgai hétköznapiak voltak, vágyai emberiek.

Termetre átlagos, sem magasnak, sem alacsonynak nem mondhat-
ni, fejét vállai közé kissé behúzva, tenyerét rendszerint védekezőn ki-
felé fordítva tartotta. Sűrűn pislogott, és mondatait, főképp hivatalos
helyeken, gyakran kezdte ezzel a szóval: „Bocsánat”.

Egyedül élt kétszobás lakásában. Nem voltak káros szenvedélyei,
esténként ritkán maradt ki. Olykor-olykor megfordultak nála nők,
de ezek amolyan futó kapcsolatok voltak, akikkel nem lehetett ter-
vezni, s csak arra jók, hogy egy férfiember magányán és természetes,
bár egyre ritkábban feltámadó szükségletein néhanapján enyhítse-
nek. Rendszerint egy nyugős reggelen, a kávé vagy tea feletti össze-
zördülést követően álltak tovább, és Kovács megkönnyebbülten vette
tudomásul, hogy az ajtót becsukták maguk mögött, s ő újból egye-
dül maradt.

Kollégái átnéztek rajta.

Nem voltak hivatásbéli ambíciói és ebből eredően nem voltak
irigyei. Az előmenetelben nem volt érdekelt, és ezt felettesei tud-
ták róla.

Amikor aznap reggel főnökétől engedélyt kért a munkából való
távolmaradásra arra hivatkozva, hogy egészségügyi panaszai miatt
haladéktalanul fel kell keresnie egy szakrendelést, úgy érezte magát,
mint aki fölöslegesen feltűnősködik.

„Mi a panasa?” – kérdezte az öregedő orvos, aki fehér köpenyben ült egy iratokkal telezsúfolt íróasztal mögött.

„Hát kérem szépen...” – kezdte Kovács, majd töviről hegyire elmondta az esetet az orvosnak.

Az orvos hümmögött. Felszólította, hogy derékig vetközzön le. Hallócsövet vett elő, és Kovács mellkasához illesztve, előrehajolva egészen sokáig hallgatózott.

Szép, kopasz feje volt, tükörsima, mint egy üveggyölyöbis, ragyogott a mennyezeti lámpa fényében. Kovács szeretne volna megérinteni, de nem merte, így csak nézte, és próbálta kitalálni, hogy egy ilyen nagy koponyával is előfordulhatna-e az ő esete. Szeretne volna, ha az orvos, aki most a fejét tapogatta, és egy tölcsér segítségével belenézett a fülébe, megnyugtatja, hogy esete nem egyedi, elszigetelt, hanem ellenkezőleg, manapság egyre gyakrabban fordul elő. Remélte, hogy az orvostudomány már régen kidolgozott egy kézenfekvő módszert, ami ezt a rendellenességet megszünteti, és nem áll tehetetlenül szemben a kórral.

Az orvos végül visszaült az íróasztal mögé, ceruzájával néhány szót vetett egy papírra, majd áttetsző, sűrke szemeit Kovácsra emelte.

„Hát kérem – bólogatott –, roppant érdekes... ugyebár..., roppant érdekes.”

Kovács nyugtalanul pillantott körbe.

„No – hol is kezdjem –, hogy maga is megértse... Nem mindennapi eset, annyit mondhatok, cseppet sem mindennapi. Mert kérem, összegezve a látottakat, a vizsgálat eredményét, ugyebár, nem mondhatjuk el, hogy gyakran előfordul, hogy valakinek a Pittsburghi Filharmonikusok költözzenek a homloklebenyére.”

„A Pittsburghi Filharmonikusok? – értetlenkedett Kovács. – Már bocsánat, de hogy kerülnének a Pittsburghi Filharmonikusok az én fejembe? Egyáltalán, hogy férnek el ott, tessék mondani? S ki adott erre nekik engedélyt?”

„No – sietett őt megnyugtatni az orvos. – Természetesen nem úgy kell érteni, hogy a filharmonikusok személy szerint ott laknak a maga koponyájában. Ezt ön sem gondolhatja komolyan! – látszott, hogy néhány pillanatig csakugyan jót mulat az ötleten. – Hanem a kimerültsége – folytatta – s az étellel szemben látszólag tanúsított közömbössége oda vezetett, hogy ez a rendellenesség az ön fejében, hogy is mondjam – koppintott ceruzájával az íróasztalra –, mintegy magától kialakult.”

„S a zenészek csak úgy átugrottak az államokból az én fejembe?”
– hitetlenkedett Kovács.

„Ez nem betegség, Kovács úr – közölte az orvos –, ezért betegszabadságra sem küldhetem. Mindössze arról van szó, hogy a szervezete így védekezik a mindennapok megpróbáltatásai – orvosi nevén: a stressz – ellen. Amit jelenleg hall, úgy nevezzük: a zenészek hangolnak.”

„És meddig hangolnak, tessék mondani?” – érdeklődött Kovács.

„Amíg a karmester be nem vonul a színpadra, természetesen – jelentette ki az orvos. – És amikor a karmester felemeli a pálcáját, a nézőtér sötétségbe borul, a terem pedig elcsöndesül. Mindenki visszafojtott lélegzettel vár, egy pissenés sem hallik. És akkor... és akkor... Felcsendül egy dallam – folytatta átszellemülten az orvos –, amire egész életében várt.”

„Bocsánat – szakította félbe Kovács udvariatlanul –, de nekem semmi érzékem a komolyzenéhez. Tudniillik világeletemben botfülem volt. Az iskolában még a Boci-boci tarkát sem tudtam visszaénekelni.”

„Ehhez, kérem – vetette oda sértődötten az orvos –, nekem végképp semmi közöm. Én csak azt mondom, kérem, hogy jobban teszi, ha odafigyel arra, ami a fejében megy.”

„Most pedig végeztünk” – zárta le a beszélgetést –, köszönöm, elmehet.”

Kovács zavarodottan lépett ki a folyosóra.

Aznap már nem ment vissza a munkahelyére. Villamosra szállt, s miközben hazafelé tartott, végig egy dalt dúdolgatott magában.

Egy illetlen kis kuplét, amit a nagyapjától hallott, negyvenötben, amikor a front elől ekhós kocsin az osztrák határ felé menekültek.

A villamoson utazó embereket nézte.

„Egy cél felé tartunk – állapította meg. Arca felragyogott, majd kicsattant. – Ugyanaz a cél vezérel minket. Ugyanaz a szent cél.”

Várt, hátha most... itt, ebben a kis közösségében hallja meg, amit meg kell hallania.

Egy magas férfi a kezében tartott bukósisakból fehér szőlőt evett.

Egy barna bőrű asszony karján gyerekekkel leszálláshoz készülődött.

Egy vénember reszketeg kezével megragadta a kapaszkodót.

Úgy állt ott, mint aki a gatyájába akar rotytantani.

És akkor – ha csak egy pillanatra is – hirtelen minden zaj elhallgatott Kovács fejében.

Valaki mintha egy fém kottaállványt kopogtatott volna meg egy törékeny, vékony farúddal.

Hátradőlt, becsukta a szemét.

Nem a szokott megállónál szállt le, hanem elment a végállomásig, és onnan sétált vissza, magában dúdolgatva, egészen hazáig.

PoLíSz, 2010. tavasz

(Csernák András 1973-ban született Budapesten. Prózát ír.)